

СВЕТИ САВА У НАРОДНОМ ПРЕДАЊУ

КАКО СЕ РОДИО СВЕТИ САВА

За време зидања Студенице допадне се цар Немањи нека врло лепа девојка из околине и он зажели да је добије. Кад то сазнаду калуђери, који су се однекуда такође били ту док се манастир зидао, реше да га сачувају од греха. Одмах наруче да дође царица, кажу јој зашто су је позвали и у вече је подметну цару уместо оне девојке. Цар мислећи да је то она девојка проведе с њом до зоре. У зору му она потражи златан прстен с прста, да би га се имала по чему сећати, и он јој га даде. За три године градећи манастир Немања никако није нишао кући, нити је виђао царице. А она девет месеци после оне ноћи роди мушко дете. Кад чује Немања, да је царица родила поручи јој да га не чека, јер ће је, ако је затече код куће, за неверство погубити. Али га она није послушала, него кад дође цар кући она му показа прстен и исприча све, како се била договорила. Мушко дете, које се Немањи тад нашло, био је Свети Сава.

СВЕТИ САВА И ДВА СУПАРНИКА

Заузео сељак сељаку комад земље, а оштећени дошао Светом Сави на жалбу. Кад је Свети Сава чуо и разумео жалбу, позове отмицара и посаветује га, да на леп начин врати заузету земљу својем суседу и да се помире, па да живе као рођена браћа. Кад овај није хтео никако на то да пристане, онда га Свети Сава одведе у један плодан крај земље, па му рекне: „Кад хоћеш да имаш што више земље, онда ево ти; иди, и колико год будеш данас опколио земље у овом пустом плодном крају, толико ће твоје бити; само пази добро, да ми у сунчани заход будеш тачно на овоме месту, одакле полазиш, иначе на теби главе неће бити.“

И запе отинач и грабљивац. Запе да трчи око лепог имања, из петних жила. Те хајде да опколи и ову лепу ливаду, па и овај велики гај, па и овај воћњак, па онај виноград, па ову њиву, па онај пашњак, па ово па оно... И тако је сиромаш, без душе, трчао гладан и жедан, без одмора, вас дуги летњи дан. Сунце је већ почело за брада да запада, а он је, бедник, још опкољавао травокосне макве и густе јеласке. А кад је већ био близу места, одакле је пошао, сунце је већ било зашло. Од великог умора, он је пао и издахнуо, не дошавши до белеге одакле је потрчао.

СВЕТИ САВО ГРАДИ ПРОЗОРЕ

Пође једном Свети Сава да учи народ побожности и вјери. Идући по свијету наиђе на људе гаје са четири вола уносе свјетлост у кућу. Он их запита: „Шта радите то браћо?“ – „Ево начиниство има три дана кућу, па никако се у собама не види.“ – „Три дана са ова четири вола уносимо свјетлост, па свеједнако. До пред врата се види, а кад у кућу мрак.“ Свети Сава се помоли Богу те им рече: „Е, људи бољји, треба начинити прозоре, – ево овако.“ Па им онда начини прозоре, а они му се много захвале.

СВЕТИ САВА И ПУСТИЊАК

Путовао Свети Сава лађом по води. Дошавши под неку обалу опази човека, пустињака, гаде прескаче преко јаме, па кад прескочи на једну страну рекне: „Ово Богу“, а кад се поврати натраг рекне: „Ово мени“, па све тако. Чудећи се Свети Сава његовом послу, запитаће га, шта то ради, на што му овај одговори, да се моли Богу. Ту га Свети Сава поучи, како се Богу треба молити, а не како он то чини, и научи га „Оче наш“ Свети Сава онда сједе на лађу и оде даље. Чим је Свети Сава отишао, пустињак заборави молитву, те стаде трчати по води за Светим Савом и викати: нека га још један пут поучи молитви, јер је заборавио. Свети Сава, видећи да пустињак иде по води као по суху, одговори му: „Кад тебе држи вода с том молитвом, теби боља и не треба. Стога се моли као и досад!“

СВЕТИ САВА ПРОКЛЕО ЧОВЕКА

Ухвати Свети Сава јагње, па га хитне преко цркве. Док је оно падало, овца се не деша ни с места макнула. Пошто јагње паде на земљу на ноге, Свети Сава га благослови, да прохода одмах, чим се ојагњи. Тако је дацао и остале животиње; па која је доле пала на ноге, ту је благословио, да одмах пође, а која није, ту је осудио да прохода тек после дужег времена иза рођења.– Кад је свршио са свима, дође ред на човека. Али кад узе дете од жене, она ће му: „Чек Бога ти, да се не убије!“ – па отрча на другу страну цркве, те дочека дете у крило. Свети Сава се веома наљути на то, па јој рече: „Носићеш га тако у крилу најмање годину дана.“ Стога дете не може проходити пре године.

В. Ђоровић: „Свети Сава у народном предању“